

se zajedno s likovnom umjetnošću predaje samo su-
marni pregled povijesti glazbe svaki drugi tjedan po
jedan (!) sat), Institut za crkvenu glazbu i svi na-
stavnici crkvene glazbe, sudionici seminara, predložili
su BKJ sljedeće:

1. U svim dječaćklim sjemeništim (srednjim vjer-
skim školama) treba u redoviti raspored sati školske
nastave uvrstiti i predmet *glazbeni odgoj* kao samo-
stalni, obavezni predmet, i to u niža dva razreda t. j.
prve dvije godine po dva sata nastave tjedno, a u pre-
ostale dvije godine barem po jedan sat nastave tjed-
no.

Program nastave glazbenog odgoja i obrazovanja
kroz četiri godine školovanja u srednjim vjerskim ško-
lama treba obuhvatiti:

Osnove teorije, solfeggia i tehnike pjevanja; ko-
ralno pjevanje; osnovne pojmove iz liturgike; opći
pregled povijesti glazbe s posebnim obzirom na crk-
venu glazbu; osnovne pojmove o glazbenim instru-
mentima i praktično sviranje (vježbe) na glasoviru ili
harmonijumu ili orguljama uz stručno vodstvo kva-
lificiranog nastavnika.

2. U svim *Visokim bogosl. školama* (fakultetima)
treba kroz sve godine školovanja predavati crkvenu
glazbu po jedan sat tjedno.

Program nastave treba obuhvatiti: Greg. koral sa
psalmodijom; svećeničku pjevačku službu i vođenje
liturgijske zajednice; estetiku glazbe; zakone i propise
o crkvenoj glazbi; pregled povijesti crkvene glazbe
općenito i posebno kod nas, te osnovne pojmove iz
organografije. Preporuča se sviranje glasovira, har-
monijuma ili orgulja pod stručnim vodstvom nastav-
nika.

3. Kroz sve vrijeme trajanja *novicijata u ženskim
redovničkim* zajednicama treba predavati crkvenu
glazbu barem po dva sata tjedno.

Program treba obuhvatiti: propise crkvene glazbe;
koralno i pučko pjevanje uz osnove teorije i solfeggia,
te kratki pregled povijesti crkvene glazbe.

4. U *novicijatima muških redovničkih zajednica*
trebaju se pobrinuti poglavari da sposoban nastavnik
glazbe poučava novake u pjevanju koralnih melodija
i pučkih liturgijskih popijevaka uz slušanje važnijih
glazbenih djela i tumačenje propisa crkvene glazbe,
te sviranje glasovira, harmonijuma ili orgulja. Ovo
je potrebno zbog kontinuiteta glazbenog odgoja i ob-
razovanja, što je u skladu s propisima Crkve.

5. U svim dječaćklim sjemeništim (srednjim vjer-
skim školama), *novicijatima* i visokim bogosl. škola-
ma (fakultetima) treba crkvenu glazbu poučavati *kva-
lificirani nastavnik* crkvene glazbe.

6. Nastavnici crkvene glazbe su predložili da BKJ
povjeri Institutu za crkvenu glazbu u Zagrebu izradu
jedinog *udžbenika* glazbenog odgoja za sve sred-
nje vjerske škole, te posebnog udžbenika za visoke
bogosl. škole (fakultete).

7. Nastavnici su predložili da BKJ povjeri Institu-
tu za crkvenu glazbu temeljitu *razradu prijedloga*
gornjih globalnih programa nastave glazb. odgoja,
koji treba biti usmjeren prema formiranju glazbene
ličnosti budućeg svećenika i redovnice i to u prvom
redu za potrebe liturgije i za vođenje i nadziranje
crkvenog pjevanja u župi, posebno pučkog liturgij-
skog pjevanja.

8. Predloženo je i da BKJ preporuča svim poglava-
rima sjemeništa i redovničkih zajednica (t. j. vjerskih
odgojnih zavoda obih redova) da redovito šalju svoje
crkvene glazbenike — nastavnike i nastavnice — na go-
dišnje stručne *seminare*, koje treba organizirati In-
stitut za crkvenu glazbu u Zagrebu.

Svi nastavnici crkv. glazbe, koji su potpisali gore
iznesene prijedloge, očekivali su da će BKJ pozitivno
riješiti dopis već na svojem prvom ljetnom zasjeda-
nju početkom srpnja, no prijedlozi nisu bili uključeni
u dnevni red BK. Očekujemo da će, vjerojatno, biti
uključeni u dnevni red jesenskog zasjedanja BKJ.
Premda će odluke BKJ doći prekasno za realizaciju
u ovoj školskoj godini, nadamo se da će ipak dopri-
nijeti unapređenju glazbenog odgoja i obrazovanja
budućih svećenika i redovnica te liturgijskog života
župa i redovničkih zajednica, u kojem i crkvena glaz-
ba ima svoj nužni udio.

Pozivamo sve crkvene glazbenike da svojim prijed-
lozima doprinesu ostvarenju jedinstvenog plana, prog-
rama, sistema i udžbenika glazbenog odgoja u vjer-
skim odgojno-obrazovnim ustanovama.

T.

SVEČANA PODJELA DIPLOMA

Stara latinska poslovice kaže: *Finis coronat opus*
(konac djelo krasí). Tako đaci okrune svaku školsku
godinu uspješnim ispitima, a generacija diplomanata
diplomama. Za diplomante prošli su dani lijepog đać
kog života. Zaboravilo se na napore dane školovanja,
na strah pred ispíte, na tremu pred nastupe. Lica se di-
plomanata sjaje od sreće. Njihovoj sreći pridružuju
se njihovi kolege i kolegice, prijatelji, rodbina, znanci
i poglavari. Taj svećani dan nastupio je za diplomí-
rane crkvene glazbenike na Institutu za crkvenu glaz-
bu pri Kat. bogoslovnom fakultetu u Zagrebu 28. lip-
nja o. g. U svećano ukrašenoj dvorani prisutne je naj-
prije pozdravio predstojnik Instituta mo. Anđelko Mi-
lanović, a zatim je diplomantima uputio riječ dekan
Fakulteta dr. Celestin Tomić:

»Sestre i braćo, studenti i profesori, prijatelji i go-
sti!

Naše biće teži za Istinom, Dobrom i Lijepom. I ne
može se smiriti dok ne nađe Istinu, Dobro i Lijepo.
To je drugo ime za Boga. Zato ostaje trajno ono Au-
gustinovo: Nemirno je srce čovječje dok se ne smiri
u Bogu.

Lijepo je ono što se sviđa pogledu: sklad, red,
sjaj, kao i istina i dobro. Grčki filozofi su smatrali
da je »lijepo« vjerni izraz prirode. Kršćani da je »li-
jepo« odraz samog Boga, izraz Boga. Lijepo nije na-
prосто plod mašte, niti jedan od načina čovjekovog
izražavanja, niti neko metafizičko tumačenje stvarno-
sti. Lijepo je osjećaj, doživljaj, ugođaj u kojem nam
univerzalno postaje prisutno u posebnom, razum-
sko u osjetnom, noumenon u fenomenu (Kant), vječno
u vremenitom, nadnaravno u naravnom, božansko u
ljudskom. Sav je čovjek zahvaćen. U izražaju istin-
skog lijepog čovjek nadilazi prostor i vrijeme i baca
se u apsolutno, vječno, savršeno.

Iskustvo lijepoga izrazujemo u pjesništvu, mimici,
muzici, umjetničkom stvaranju. Vrhunac dosiže u
pjesništvu u muzici. U njima čovjek otkriva čar ljud-
skog tajanstvenog postojanja, duha, traganja, smisla.
Čovjek odak živi stavlja svoje estetske osjećaje u
službu božanstva. Religiozni osjećaj, što je najdublji,
najbitniji, istinski ljudski osjećaj, nastoji lijepom
pjesmom i muzikom izraziti. Tako već stari povi-
jesni narodi: Sumerani, Babilonci, Egipćani, Izrael,
iako je mlađi među tim starim narodima, nadvisuje i
nadživljuje sve religiozno pjesništvo i glazbu, dosiže
vrhunac religioznog muzičkog izražaja. I to duguje
objavljenoj religiji, objavi Boga u povijesti. Zato stva-
ra vrhunske pjesničke i muzičke domete.

Židovska predaja pridaje Davidu i Salomonu konačno uređenje pjevanja i glazbe za hramsku službu. Kaže ista predaja da je David poznavao 720 instrumenata. Rasporedio je levite u 24 razreda (kao što su podijeljeni za službu i svećenici). Oni se brinu za pjevanje u Domu Jahvinu kad je Kovčeg ondje našao svoje prebivalište (1 Ljet 6, 16). Zanosno nam opisuje ljetopisac svečani ulaz Kovčega u Hram: »Svi levitski pjevači, Asaf, Heman, Jedutun sa sinovima i braćom, stajahu obučeni u bez, s cimbalima, harfama i citrama, istočno od žrtvenika, a s njima sto i dvadeset svećenika koji su trubili u trube. I dok su trubili i pjevali složno kao jedan i jednoglasno hvalili i slavili Jahvu, podižući glas uz trube, cimbele i druga glazbala, hvaleći Jahvu jer je dobar i jer je vječna njegova ljubav, oblak ispuni Dom Jahvin.« (2 Ljet 5,12 s).

Leviti svojim pjevanjem i sviranjem svrstavaju se na svoj način u red svećenstva, jer »prinos naših usta«

bijahu sabrani, isti se napuniše Svetog Duha te stanu navješćivati riječ Božju smjelo (Dj 4,32.31). U Filipima oko ponoći Pavao i Sila u tamnici molili su, pjevajući hvalu Bogu, a uznici ih slušali. Odjednom nastaje potres velik, te se poljuljaše temelji zatvora, umah se otvoriše sva vrata i svima spadoše okovi (Dj 16,26 s).

Apostolu je posebno stalo da u zajednicama i na sastancima pjesma Gospodinu bude izraz radosti i zanosa novog života kojeg su u Kristu i njegovu Duhu postali baštinici. Toplo preporuča Kološanima: »Psalmima, hvalospjevima, pjesmama duhovnim od srca pjevajte hvalu Bogu!« (Kol 3,16). I poganski pisac Plinije u pismu caru Trajanu piše kako se kršćani s pjesmom Kristu Bogu razilaze na svoj dnevni posao.

Sveti Augustin piše: »Pjesma je izraz veselja, a ako pomnije promotrimo, ona je zapravo izraz ljubavi. Tko je upoznao ljubiti novi život, upoznao je pjevati i novu pjesmu. Pjevajte Gospodinu pjesmu no-

Diplomirani slušači sa dekanom Fakulteta i Predstojnikom Instituta

veći je od druge žrtve; vrše proročku službu dok »zanosno pjevaju hvalu uz citre, harfe i cimbele« (1 Ljet 25, 1). Stupaju u svetom ruhu pred naoružanim četama i pjevaju: »Slavite Jahvu, jer vječna je ljubav njegova!« i Jahve daje svojima pobjedu (2 Ljet 20, 22). Oni su i u redu mudraca i pismoznalaca jer »imaju sve razumijevanje stvari Jahvinih« (2 Ljet 35, 3). Sirah početkom 2. st. pr. Krista opisuje zanosno riječima i blistavim bojama liturgijsku svečanost Dana Pomirenja kojoj svirači i pjevači daju svoj posebni ugođaj i zanos: »Pjevači bi zapjevali pjesme hvalbenice: sladak bijaše zvuk mnoštva glasova.« (Sir 50 ,18)

Mlada Crkva preuzima psalme i pjesme starog Izraela i daje im novi sadržaj, novi polet i novi zanos. I oni mole i pjevaju kod svojih sastanaka, u euharistijskom slavlju, u teškim trenucima, u beznačnim položajima. Kad su apostoli Petar i Ivan, nakon što ih je Vijedeće bilo oslobodilo, došli k svojima i javiše im što im rekoše veliki svećenici i starješine, »jednodušno podigoše glas k Bogu i zapjevaše pjesmu«. I pošto se pomoliše, potrese se mjesto gdje

vu... Pjevajte glasom, pjevajte srcem, pjevajte ustima, pjevajte svojim ponašanjem.«

Primajući ove diplome, primete i obavezu, veliku ali ugodnu, da zemaljsku Crkvu svojim sviranjem i pjevanjem upravljate Kristu Gospodinu, da Crkva bude zaista »raspjevana zajednica« koja na taj način izrazuje svoju radost Gospodinu. Svojim pjevanjem i sviranjem ispunjavate i svojevrsnu proročku karizmu i navješćujete smrt i Uskrsnuće Gospodnje dok ne dođe. Ako je pjevanje zaista »sladak zvuk mnoštva glasova«, omogućuje vjernicima da već predosjete nebeske radosti i slavu blaženika, najprisnije povezuje nebesku i zemaljsku Crkvu, svjedoči da je zaista Božje kraljevstvo već tu, među nama. Čestitam na uspjehu još više na velikom poslanju koje u Crkvi Božjoj imate i nastojte to ostvariti.«

Uslijedio je sam čin podjele diploma — kada su iz ruku Dekana primili diplome slijedeći diplomirani crkveni glazbenici i orguljaši:

Marijan POTOČNIK (Maribor) — smjer crkvenih glazbenika

Franjo JESENOVIĆ (OFM — Zagreb) smjer crkvenih glazbenika

S. Ankica DŽAJIĆ (SS. franjevke — Mostar) orguljaško-katehetski smjer

Ruža s. Paula KLJAJIĆ (SS. milosrdnice — Zagreb) orguljaško-katehetski smjer

Kata s. Anita SUČIĆ (SS. dominikanke) orguljaško-katehetski smjer

Pava s. Krešimira BANIĆ (SS. franjevke — Šibenik) orguljaški smjer

Mara s. Mirjam KOLAR (SS. franjevke — Sarajevo) orguljaški smjer

Mara s. Esterina OLUJIĆ (SS. službenice milosrđa) Subotnja škola za orguljaše

Pera s. Beata ZEBIĆ (SS. dominikanke) Subotnja škola za orguljaše

Zanimljivo je spomenuti da je Franjo Jesenović završio studij Instituta kao izvanredni slušač uz redovni studij teologije.

Nagrade za izvrstan uspjeh su dobili:

Marijan Potočnik — nagrada »Albe Vidaković«

Ankica Džajić

S. Zorislava Radić III. godina

SS. Mirja Tabak i Cecilija Milković II. godina.

Neka i ova generacija bude u službi Crkvi i domovini.

POSTAVLJANJE SPOMEN PLOČE ALBI VIDA-KO-VIĆU

Nad posmrtnim ostacima Albe Vidakovića pjevao je zagrebački katedralni zbor 1964. g. u katedrali motet *Ecce quomodo moritur justus*. Motet završava riječima: ... et erit in pace memoria eius. Ta uspomena na pok. A. Vidakovića živa je do dana današnjega. Na njega možemo primijeniti riječi pjesnika Horacija: *Exegi monumentum aere perennius*. (Podigao sam spomenik trajniji od mjedi). Vidaković je već za svog života podigao sebi spomenik:

kao skladatelj svojim skladbama,

kao muzikolog svojim naučnim radovima,

kao regens chori svojim nastupima,

kao organizator svojim nastojanjem oko obnove crkvenog pjevanja, a posebno osnivanjem Instituta za crkvenu glazbu čiji je on bio i prvi predstojnik.

Za 10-obljetnicu njegove smrti Institut je organizirao znanstveno savjetovanje. Referati sa tog savjetovanja objavljeni su u Sv. Ceciliji 1975. br. 2-3. Ove godine, za 15-obljetnicu njegove smrti, Institut za crkvenu glazbu dao je postaviti na zgradi Nova ves u Zagrebu, gdje je Vidaković boravio zadnjih godina svoga života, spomen-ploču.

Ploča je trebala biti otkrivena 18. IV. nadan Vidakovićeve smrti, ali je zbog administrativnih procedura otkrivanje bilo odgođeno za 27. VI. Otkrivanju spomen-ploče prisustvovali su predstavnici uglednih glazbenih ustanova iz Zagreba, prijatelji i znanci A. Vidakovića, sudionici seminara za nastavnike glazbe u vjerskim učilištima koji se upravo održavao na Institutu, nastavnici i slušači Instituta.

Otkrivanje spomen-ploče, umjesto, zbog bolesti odsutnog, predstojnika Instituta Anđelka Milanovića, izvršio je njegov zamjenik mo. Izak Špralja. On se prisutnima obratio sljedećim riječima:

Ove godine, 18. travnja navršila se petnaesta obljetnica od smrti svećenika Albe Vidakovića, hrvatskog muzikologa, skladatelja i dirigenta. Mi smo na Institutu za crkvenu glazbu obilježili ovu obljetnicu, a vanjski dio proslave, stjecajem okolnosti, oduljio se do današnjeg dana.

Albe se rodio u Subotici 2. listopada 1914., a umro 18. travnja 1964. u Zagrebu. Gimnaziju je završio u Travniku gdje je i maturirao, a bogoslovne nauke u Zagrebu gdje 1937. zaređen za svećenika. Svome svećeničkom pozivu ostao je vjeran i potpuno predan

sve do smrti. Gregorijansko pjevanje i kompoziciju diplomirao je 1941. u Rimu na Papinskom Institutu za crkvenu glazbu. Od 1941. do smrti radio je u Zagrebu.

Na srednjoj školi zagrebačkog Konzervatorija predavao je teoretske predmete i orgulje, a bio je honorarni nastavnik na Visokoj školi. Od 1942—1944. urednik je časopisa *Sv. Cecilija*. Sve do smrti bio je predsjednik odbora za crkvenu glazbu Zagrebačke nadbiskupije. Od 1951. predavao je crkvenu glazbu na našem Bogoslovnom fakultetu. Sve službe koje su mu bile povjerene vršio je zdušno i savjesno.

Njegov je rad na polju glazbene umjetnosti, posebno crkvene glazbe, vrlo plodan i raznovrstan, a mogli bismo ga podijeliti u tri skupine: reproduktivnu, stvaralačku i znanstvenu. Kao regens chori — dirigent zagrebačke prvostolne crkve obnovio je repertoar vrijednim djelima klasične polifonije i suvremenih skladatelja, odnosno djelima domaćih majstora. Da može autentično izvoditi i tumačiti djela klasičnih polifoničara, povremeno je ujedinio katedralni muški zbor sa dječacima pjevačima Nadbiskupskog sjemeništa na Salati i postizao zapažene uspjehe. Napisao je mnogo crkvenih i svjetovnih skladbi: misa, moteta i pučkih popijevaka, pisao je orkestralna, komorna i klavirska djela te skladbe za orgulje. Osobito mu je poznata i često se izvodi *Fantazija i fuga u f-molu* za orgulje. Njegove se skladbe odlikuju ljepotom melodije, zanimljivošću i sigurnošću polifonih spletova i veliki su doprinos suvremenoj liturgijskoj glazbi u nas. Muzikološki rad Albe Vidakovića vrlo je bogat. Obradio je glazbeni lik Vinka Jelića u stručno pripremljenoj zbirci *Parnassia milita*. Prvi je kod nas zapazio glazbenog teoretičara Jurja Križanića i njegovo zanimljivo djelo *Asserta Musicalia*. Mnogo je proučavao hrvatsku glazbenu prošlost i došao do vrlo zanimljivih zaključaka. Spada red najeminentnijih muzikologa u Hrvatskoj.

Za nas je Albe Vidaković osobito zaslužan što je 25. rujna 1963. otvorio Institut za crkvenu glazbu pri Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Ideja o Institutu dugo je u njemu klijala dok nije napokon 1963. potpuno sazorila. Dugo je o tome razmišljao i sa prijateljima se dogovarao i savjetovao. Sreća je i zahvaljujemo Bogu da ga je otvorio. Bio je njegov prvi predstojnik, ali — s Božjim pripuštenjem — nije doživio niti radost završetka prve školske godine. Božji su planovi nedokučivi!

Svećeniku i glazbeniku Albi Vidakoviću, svom osnivaču i prvom predstojniku, za odgojno i organizacijsko, umjetničko i znanstveno djelo u hrvatskom narodu i hrvatskoj Crkvi, kao znak priznanja i za trajni spomen, Institut za crkvenu glazbu postavlja ploču s natpisom:

Josip KORPAR